

Lovforslag nr. L 193. Fremsat den 22. april 2009 af klima- og energiministeren (Lars Barfoed, fg.)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om fremme af vedvarende energi

(Lokal medinddragelse i havvindmøller i forsøgsområder)

§ 1

I lov nr. 1392 af 27. december 2008 om fremme af vedvarende energi, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 22 indsættes:

»§ 22 a. Klima- og energiministeren kan udpege områder, der reserveres til forsøg og udvikling af havvindmøller. Ministeren kan ved afgørelser om tilladelser efter § 22 og § 25 i sådanne forsøgsområder lægge vægt på særlige kriterier, herunder forsøgs- og udviklingselementer som opstillingen forventes at indebære, inddragelse af eller medejerskab fra elforbrugere, borgere og foreninger i lokalområdet, samarbejde med kommuner samt demonstrationsværdien af opstillingen. Ministeren kan fastsætte vilkår for de

forsøg m.v., der skal udføres, for samarbejdet med de lokale parter, om rapportering af resultaterne samt til de typer af vindmøller, der skal opstilles og afprøves.

Stk. 2. Klima- og energiministerens udpegning efter stk. 1 skal offentliggøres.

Stk. 3. Allerede meddelte tilladelser til opstilling af vindmøller i forsøgsområdet berøres ikke af udpegningen efter stk. 1. Verserende ansøgninger, modtaget inden udpegningen, bortfalder, og der udmeldes en frist på mindst 8 uger inden for hvilken, der kan indsendes ansøgning om tilladelser i forsøgsområdet.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2009.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og baggrund

På det Europæiske Råds møde i december 2008 har regeringen forpligtet Danmark til at øge sin udbygning med vedvarende energi (VE) til 30 pct. af det endelige energiforbrug i 2020. I dag dækker den vedvarende energi ca. 17 pct. af det endelige energiforbrug. Forpligtelsen til at øge den vedvarende energiandel til 30 pct. blev gjort retligt bindende ved Rådets vedtagelse af direktiverne i klima- og energipakken den 6. april 2009.

Som led i EU-forpligtelserne skal Danmark inden sommeren 2010 udarbejde en VE-handlingsplan, der skal indsendes til Kommissionen. I VE-handlingsplanen skal der redegøres for – år for år frem til 2020 – hvordan VE-udbygningen forventes at foregå inden for el-området, varme- og køleområdet samt transportområdet. Det er Kommissionens opgave at følge udbygningen og kræve brug af strammere virkemidler, hvis Danmark kommer bagud i forhold til delmålene.

Opfyldelsen af disse EU-forpligtelser forudsætter, at et bredt spektrum af virkemidler afprøves og tages i anvendelse med henblik på at give incitamenter til udbygning af den vedvarende energi. En stor del af den fortsatte udbygning i Danmark forventes at ske gennem etablering af vindmøller, navnlig til havs. Der vil dels være tale om møller, der etableres gennem statslige udbud, og dels om møller som etableres efter ansøgning uden for udbud.

Vindmøller etableret uden for udbud vil ofte være møller, som ligger meget tæt på land eller i indre farvande, dvs. på arealer ejet af staten. Der er tale om store, kystnære møller, som ses tydeligt fra bebyggede områder. Udbygningen heraf forventes at kunne forøges væsentligt, hvis der sikres lokal opbakning til projekterne gennem inddragelse af lokale parter.

2. Lovforslagets indhold

Hovedformålet med lovforslaget er at få opstillet flere forsøgsmøller. Lovforslaget indebærer, at klima-

og energiministeren kan udpege områder, der reserveres til forsøg og udvikling af havvindmøller. Ved udvælgelse af havvindmølleprojekter i disse særligt udpegede forsøgsområder, kan ministeren efter forslaget lægge vægt på såvel tekniske forsøgs- og udviklingsaspekter som på den forventede værdi af inddragelse af lokale parter i projektet.

Forsøgsmøller er vindmøller, der opstilles med henblik på at udvikle nye vindmølletyper eller med henblik på undersøgelse af forhold, der kan forbedre vindmøllers udnyttelse af vindens energi. Der kan være tale om prototyper, som er de første eksemplarer af en ny mølle, serie 0 – møller, der er møller fra den første produktion, møller til demonstration, der opstilles med henblik på indsamling af f. eks. driftserfaringer eller møller, der opstilles i forbindelse med forskningsprojekter.

Lovforslaget berører ikke udpegning af vindmølleområder på land, der sker efter den gældende planlovgivning under miljøministerens ressort. Lovforslaget berører heller ikke adgangen til at opstille almindelige kommercielle havvindmøller på pladser uden for forsøgsområderne, hvad enten dette sker efter udbud eller efter ansøgning.

Et samarbejde mellem vindmølleopstilleren og lokale energiselskaber og kommuner antages at kunne fremme opbakningen til opstilling af vindmøller. En række kommuner ønsker at etablere forsøg med såkaldte »CO₂-frie« områder eller »CO₂-frie kommuner« eller at foretage en voldsom CO₂-reduktion gennem lokal produktion og anvendelse af CO₂-fri energi. Flere kommuner forsøger endvidere i et samarbejde med de lokale energiselskaber at kombinere disse bestræbelser med udførelsen af energibesparende foranstaltninger hos forbrugerne. Der er behov for at indsamle demonstrationserfaringer fra sådanne forsøg, og det er derfor nødvendigt at kunne lægge vægt på omfanget og arten af den lokale medinddragelse ved udvælgelse af forsøgsprojekterne og ved at kunne stille særlige vilkår herom i tilladelser.

Et egentligt medejerskab til vindmøller fra lokale borgere og elforbrugere giver disse et økonomisk in-

citament til at støtte opstillingen og antages derfor at give større forståelse og accept for opstilling af store vindmøller. Bestemmelserne i VE-loven om køberetten i §§ 13-18, - hvorefter 20 pct. af ejerandelene i en ny vindmølle skal udbydes til lokalområdets beboere - gælder ikke for forsøgsmøller. Baggrunden herfor er, at disse møller ikke er kommercielle, færdigudviklede møller, og det er derfor ikke skønnet rimeligt at pålægge opstilleren en obligatorisk pligt til at gennemføre køberetsordningen for disse forsøgsmøller.

Den almindelige køberetsordning gælder som nævnt ovenfor ikke for forsøgsmøller, og der er i dag ikke hjemmel til at lægge vægt på lokal tilknytning ved valg af projekt, hvis der er flere ansøgere til samme forsøgsområde. For at kunne lægge vægt på lokal tilknytning eller indflydelse ved valg af projekter for forsøgsmøller, er det derfor nødvendigt at indføre særlige regler herom. Den lokale tilknytning er efter lovforslaget ikke det afgørende moment, idet der ved valg af projekt tillige skal lægges vægt på de tekniske forsøgsaspekter. Der er således behov for at kunne lægge vægt på hvilke forsøgs- og udviklings-elementer, som opstillingen af de ansøgte forsøgsmøller må antages at indebære. Der kan også være behov for at stille særlige vilkår hertil for at sikre, at det begrænsede antal forsøgspladser udnyttes mest effektivt. Den lokale tilknytning er et moment, der efter forslaget skal tillægges vægt, men der skal også lægges vægt på øvrige saglige hensyn for opstilling af forsøgsmøller. Der er med andre ord tale om et skøn, hvor flere hensyn indgår.

Udpegningen af de områder, der er reserveret til forsøg og udvikling af havvindmøller, hviler i dag på konklusioner fra et tværministerielt udvalg, jf. »Rapport fra den tværministerielle arbejdsgruppe om forsøgsmøller på land«, februar 2007. Rapporten er tilgængelig på Energistyrelsens hjemmeside: www.ens.dk. Der er behov for at præcisere adgangen til at fastsætte, at visse statslige arealer reserveres til disse forsøgsformål og for at give hjemmel til, at kriterierne for at kunne opstille møller i sådanne områder ikke skal være de samme, som ved almindelig kommerciel mølleopstilling.

Efter den foreslåede stk. 3 indebærer en beslutning om at udpege et område til forsøgsområde, at verserende ansøgninger om opstilling af møller i området bortfalder. Meddelte tilladelser berøres derimod ikke af forslaget.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for staten, regioner og kommuner

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for stat, regioner eller kommuner.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget giver mulighed for at lægge vægt på lokal opbakning til opstilling af vindmøller i forsøgsområder og dermed øge opstillingen heraf. Opstilling af vindmøller har til formål at beskytte miljøet, idet opsætning af vindmøller reducerer anvendelsen af fossile brændstoffer. Forslaget har derfor en positiv miljømæssig effekt.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget skønnes at være foreneligt med bestemmelserne i EF-traktatens artikel 43 om den fri etableringsret og artikel 56 om kapitalens fri bevægelighed, da der principielt intet er til hinder for, at en udenlandsk investor – f.eks. gennem samarbejde med lokale medinteressenter - etablerer den fornødne lokale opbakning og samarbejde til et projekt. Hertil kommer, at udenlandske investorer i helt overvejende grad alene er interesseret i at opstille almindelige, kommercielle havvindmøller, og ikke i at opstille forsøgsmøller på dansk grund.

Det må tillige tillægges betydning, at projekter med forsøgsmodeller gennemføres for at søge at opfylde Danmarks EU-retlige forpligtelser til udbygning af den vedvarende energi.

Den særlige ordning for opstilling af forsøgsmøller har til formål at beskytte miljøet, idet opsætning af vindmøller reducerer anvendelsen af fossile brændstoffer. Et sådant hensyn er anerkendt efter EF-Domstolens faste praksis. Ordningen må endvidere antages at være egnet til at nå dette mål, idet ordningen gennem lokalbefolkningens inddragelse eller ejerskab vil fremme lokalbefolkningens velvilje over for opstillingen af vindmøller i området. Ordningen antages derfor at være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

8. Høring

Lovforslaget er allerede sendt til høring til:

3F Fagligt Fælles Forbund, A/S Dansk Shell, ACE Denmark Akkrediteringsinstitutionen, inklusiv Akkrediteringsrådet, Advokatrådet – Advokatsamfundet, Altinex Oil Denmark A/S, Affald Danmark, Ankenævnet på Energiområdet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Brancheforeningen for Biogas, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, CO-industri, DANAK (Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond), Danish Offshore Industry, Danish Operators, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Gartneri, Dansk Gasteknisk Center (DGC), Dansk Industri, Dansk Landbrug, Dansk Standard, Danske Regioner, Danske Advokater, Datatilsynet, De Grønne, DONG Energy A/S, Dong E&P, Elsparefonden, Energiklagenævnet, Energitilsynet, Forbrugerrådet, Foreningen Danske Kraftvarmeværker, Foreningen af Registrerede Revi-

sorer (FRR), Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Foreningen for Slutbrugere af Energi, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Varmepumpefabrikanter i Danmark, Risø DTU, Frie Elforbrugere, Fællessekretariatet for Hovedstadsregionens Naturgas I/S (HNG) og Naturgas Midt-Nord (MN), Greenpeace, GTS (Godkendt Teknologisk service), Hess ApS, Håndværksrådet, Indukraft Sekretariatet c/o Dansk Industri, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), IT-Branchen, ITEK, KTO - Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, KL, Landbrugsraadet, Landsorganisationen i Danmark (LO), Mærskolie og Gas AS, Naturgas Fyn, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Organisationen for Vedvarende Energi, RenoSam, SDE - Sammensluttede Danske Energiforbrugere, Samvirkende Energi- og Miljøkontorer, Statoil A/S, Telekommunikationsindustrien, Vattenfall A/S, Vindmølleindustrien og WWF Verdensnaturfonden.

9. Sammenfattende skema

Vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen.
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Opstilling vindmøller har til formål at beskytte miljøet, idet op-sætning af vindmøller reducerer anvendelsen af fossile brændstoffer. Forslaget har derfor en positiv miljømæssig effekt	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget er i overensstemmelse med EU-retten	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

(§ 22 a)

Efter stk.1 foreslås det at klima- og energiministeren udpeger områder, der reserveres til forsøg og ud-

vikling af havvindmøller. En tværministeriel arbejdsgruppe har med rapporten »Rapport fra den tværministerielle arbejdsgruppe om forsøgsmøller på land« (februar 2007) udpeget områder, der skønnes velegnede til opstilling af forsøgsmøller på op til 200 meters højde på land og på havet. Med lovforslaget præcise-

res muligheder for udpegning af områder til forsøg og udvikling af havvindmøller.

Adgangen til at udnytte energi fra vind på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone gennem havvindmøller tilkommer den danske stat. Arealer til havvindmøller ejes derfor af staten, og her kan kun opføres vindmøller efter særlig tilladelse fra klima- og energiministeren, jf. § 22 og § 25 i lov om fremme af vedvarende energi (VE-loven). Vilkår, herunder den økonomiske støtte for opstilling af vindmøller, er fastsat i VE-loven. Den forøgelse af støtten, som blev indført med VE-loven i 2008, har betydet, at det nu er mere fordelagtigt at opstille vindmøller, og Klima- og Energiministeriet modtager derfor nu flere ansøgninger om tilladelser til opstilling af havvindmøller, herunder ofte flere ansøgninger for samme område. Ved udvælgelse af havvindmølleprojekter i disse særligt udpegede forsøgsområder, kan ministeren efter forslaget lægge vægt på særlige kriterier, herunder de tekniske forsøgs- og udviklingsselementer, som opstillingen forventes at indebære, inddragelse af eller medejerskab fra elforbrugerne, borgere og foreninger i lokalområdet, samarbejde med kommuner samt demonstrationsværdien af opstillingen.

Desuden kan ministeren i tilladelser til forundersøgelse, opstilling og drift i områder udpeget efter stk. 1, stille vilkår om de forsøg, som opstilleren skal udføre. Tilladelser kan således gives på betingelse af, at nærmere angivne forsøg gennemføres. Betingelserne kan vedrøre såvel tekniske forhold, som karakteren af det samarbejde med det lokale miljø, herunder kommunen, som skal gennemføres. Endvidere kan der stilles

krav til den afrapportering, som skal ske efter gennemførelsen af de påkrævede forsøg.

Når klima- og energiministeren udpeger et forsøgsområde efter forslaget til stk. 1, skal beslutningen herom offentliggøres. Dette krav indebærer, at offentliggørelsen som udgangspunkt skal ske i såvel lokale og landsdækkende aviser. På længere sigt kan offentliggørelse via internettet være en mere relevant form for offentliggørelse. Offentliggørelsen af udpegningen skal endvidere indeholde oplysninger om den frist inden for hvilken, der kan søges tilladelser i det nu udpegede forsøgsområde. Fristen skal efter lovforslaget være på mindst 8 uger, jf. forslaget til stk. 3. Indkommer ingen ansøgninger inden for den fastsatte frist, kan der fastsættes en ny frist.

Allerede meddelte tilladelser i forsøgsområdet berøres ikke af lovforslaget, jf. stk. 3. Eksisterende ansøgninger, som ikke er færdigbehandlede inden udpegningen, bortfalder efter lovforslaget når beslutningen om udpegningen træffes. Klima- og energiministeriet vil underrette opstillere, som inden udpegningen har indsendt ansøgning, direkte herom og samtidigt give oplysninger om den nye ansøgningsfrist.

Denne procedure med en ny ansøgningsrunde er nødvendig for at sikre, at såvel tidligere som nye ansøgere kan udarbejde en ansøgning, der redegør for de særlige hensyn til såvel tekniske forsøg som til lokal inddragelse, som kan være af betydning ved valg af projekt i et forsøgsområde.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2009.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***1. Efter § 22 indsættes:**

»§ 22 a. Klima- og energiministeren kan udpege områder, der reserveres til forsøg og udvikling af havvindmøller. Ministeren kan ved afgørelser om tilladelser efter § 22 og § 25 i sådanne forsøgsområder lægge vægt på særlige kriterier, herunder forsøgs- og udviklingselementer som opstillingen forventes at indebære, inddragelse af eller medejerskab fra elforbrugere, borgere og foreninger i lokalområdet, samarbejde med kommuner samt demonstrationsværdien af opstillingen. Ministeren kan fastsætte vilkår for de forsøg m.v., der skal udføres, for samarbejdet med de lokale parter, om rapportering af resultaterne samt til de typer af vindmøller, der skal opstilles og afprøves.

Stk. 2. Klima- og energiministerens udpegning efter stk. 1 skal offentliggøres.

Stk. 3. Allerede meddelte tilladelser til opstilling af vindmøller i forsøgsområdet berøres ikke af udpegningen efter stk. 1. Verserende ansøgninger, modtaget inden udpegningen, bortfalder, og der udmeldes en frist på mindst 8 uger inden for hvilken, der kan indsendes ansøgning om tilladelser i forsøgsområdet.«

§ 2

Loven træder i kraft 1. juli 2009.

Til lovforslag nr. L 193. Skriftlig fremsættelse (22. april 2009)

Klima- og energiministeren (Lars Barfoed, fg.):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af vedvarende energi. (Lokal medinddragelse i havvindmøller i forsøgsområder).

(Lovforslag nr. L 193).

Hovedformålet med lovforslaget er at få opstillet flere forsøgsvindmøller.

Lovforslaget skal sikre, at der kan lægges vægt på lokal inddragelse ved opstilling af havvindmøller i forsøgsområder. Lovforslaget indeholder ikke andre ændringer.

Lovforslaget indebærer, at klima- og energiministeren kan udpege områder, der reserveres til forsøg og udvikling af havvindmøller. Forsøgsområderne vil være områder, der er beliggende tæt på land eller i indre farvande, dvs. på arealer ejet af staten. Der er således tale om opstilling af store, kystnære møller, som ses tydeligt fra bebyggede områder. Den almindelige køberetsordning i VE-loven gælder ikke for forsøgsmøller, og der er i dag ikke hjemmel til at lægge vægt på lokal tilknytning ved valg af projekt, hvis der er flere ansøgere til samme forsøgsområde.

Ved udvælgelse af havvindmølleprojekter i disse særligt udpegede forsøgsområder, kan ministeren efter forslaget lægge vægt på såvel tekniske forsøgs- og udviklingsaspekter som på den

forventede værdi af inddragelse af lokale parter i projektet.

Den lokale tilknytning er ikke et afgørende moment, idet der tillige skal lægges vægt på øvrige saglige hensyn for opstilling af forsøgsmøller. Der er med andre ord tale om et skøn, hvor flere hensyn indgår.

Lovforslaget giver mulighed for at lægge vægt på lokal opbakning til opstilling af vindmøller i forsøgsområder. Udbygningen af forsøgsmøller forventes dermed at kunne forøges væsentligt. Forslaget har derfor en positiv miljømæssig effekt.

Lovforslaget berører ikke udpegning af vindmølleområder på land, der sker efter den gældende planlovgivning under miljøministerens ressort. Lovforslaget berører heller ikke adgangen til at opstille almindelige kommercielle havvindmøller på pladser uden for forsøgsområderne, hvad enten dette sker efter udbud eller efter ansøgning.

Lovforslaget indebærer, at eksisterende ansøgninger til opstilling af møller i de områder, der er udpeget til forsøgsmøller, bortfalder, idet områderne vil blive udbudt i overensstemmelse med kriterierne i lovforslaget.

Lovforslaget er nærmere beskrevet i forslagens almindelige bemærkninger.

Idet der i øvrigt henvises til lovforslaget med bemærkninger, anbefales forslaget til Folketingets velvillige behandling.